

Příloha č. 1

Dotazník pro mateřské školy

Název zařízení

.....

Počet tříd

Ve Vaší mateřské škole máte třídy věkově:

- Homogenní
- Heterogenní
- Jinak

1. Jaký je podle Vás ideální věk pro vstup dítěte do mateřské školy?

- 2 roky
- 3 roky
- 4 roky
- 5 let
- 6 let

Zdůvodněte.....

2. Byly přijaty ve školním roce 2010/2011 do Vaší mateřské školy děti mladší 3 let?

- ANO, všechny přihlášené
- ANO, ale jen matek, které nastupují do zaměstnání
- Ne důvod

3. Pokud přijímáte děti mladší 3 let, máte nastavená kritéria pro přijímání těchto dětí?
Pokud ano, jaká?

- Ano jaká
- Ne

4. Považujete podmínky Vaší mateřské školy a jejich nastavení za vyhovující pro edukaci dětí mladších 3 let? Prosím upřesněte.

(Tzn. prostorové podmínky, nábytek, sociální zařízení, kapacita MŠ, režim dne, vzdělání učitelek ...)

.....
.....
.....
.....

5. Považujete současnou učitelku MŠ za kompetentní (dostatečně kvalifikovanou) pro práci s dětmi mladšími 3 let?

- ANO, plně
- ANO, částečně, bylo by nutné si doplnit vzdělání s ohledem na specifika mladších dětí
- NE

Jakou kvalifikaci by si měla učitelka případně doplnit?

.....
.....

6. Jaké vidíte největší problémy při edukaci dětí mladších 3 let v běžné třídě mateřské školy (heterogenní skupina, 24 dětí). Seřad'te podle závažnosti a upřesněte.

PROBLÉM

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

7. Domníváte se, že v případě edukace dětí mladších 3 let by měl být snížen počet dětí na třídu?

- ANO maximální počet dětí na třídu
- NE

Kolik pedagogických pracovníků, případně dalších pracovníků, by mělo s dětmi ve třídě pracovat?

.....

8. Jaký typ třídy (skupiny dětí) je podle Vás vhodnější pro edukaci dětí mladších 3 let?

- Heterogenní třída (skupina dětí různého věku)
- Homogenní třída (skupina dětí stejného věku)

Zdůvodnění.....

ADAPTACE

9. Máte ve Vaší mateřské škole adaptační program? Pokud ano, můžete ho popsat?

.....
.....
.....
.....
.....

10. Domníváte se, že průběh adaptace dítěte mladšího 3 let může ovlivnit typ docházky do mateřské školy, tzn. zda dochází pravidelně, nepravidelně, na celý den nebo půl dne?

- ANO jak

.....

- NE

Za nejlepší způsob docházky do MŠ považují:

- Každodenní docházku, maximálně na 4 hodiny (dopoledne)
- Každodenní docházku, celodenní
- Nepravidelnou docházku, dle potřeb rodičů
- 5 dní v měsíci

Zdůvodnění

.....
.....

11. Domníváte se, že existují nějaké rozdíly v průběhu adaptace dětí mladších 3 let mezi dívkami a chlapci?

- ANO, chlapci se hůře adaptují než dívky
- ANO, dívky se hůře adaptují než chlapci

- NE

12. Domníváte se, že průběh adaptace dítěte mladšího 3 let může ovlivnit typ rodinné výchovy, tj. jakým způsobem je dítě vychováváno rodině?

- ANO jak
- NE

13. Považujete věk dítěte, respektive věkové zvláštnosti daného vývojového období (2-3 roky), za faktor ovlivňující průběh adaptace?

- ANO zdůvodnění
.....
- NE zdůvodnění
.....

Další faktory, které mohou ovlivnit adaptaci

.....

Zde prosím napište jakékoliv Vaše návrhy, připomínky, zkušenosti, týkající se výchovy a vzdělávání dětí mladších 3 let

.....

.....

.....

Příloha č. 2

Dotazník pro rodiče

Rodič :

Věk, v jakém Vaše dítě nastoupilo do MŠ

1. Jaký je podle Vás ideální věk pro vstup dítěte do mateřské školy?

- 1 rok
- 2 roky
- 3 roky
- 4 roky
- 5 let
- 6 let

Zdůvodněte.....

2. Jaký typ třídy (respektive skupiny dětí) je podle Vás vhodnější pro edukaci dětí mladších 3 let?

- Homogenní třída (skupina dětí stejného věku)
- Heterogenní třída (skupina dětí různého věku)

Zdůvodnění:

.....

3. Považujete současnou učitelku MŠ za kompetentní (dostatečně kvalifikovanou) pro práci s dětmi mladšími 3 let?

- ANO, plně
- ANO, částečně, bylo by nutné si doplnit vzdělání s ohledem na specifika mladších dětí
- NE

Jakou kvalifikaci by si měla učitelka případně doplnit?

.....

ADAPTACE

4. Domníváte se, že průběh adaptace dítěte mladšího 3 let může ovlivnit typ docházky do mateřské školy, tzn. zda dochází pravidelně, nepravidelně, na celý den nebo půl dne?

- ANO jak
- NE

Za nejlepší způsob docházky do MŠ považují:

- Každodenní docházku, maximálně na 4 hodiny (dopoledne)
- Každodenní docházku, celodenní
- Nepravidelnou docházku, dle potřeb rodičů
- 5 dní v měsíci

5. Domníváte se, že existují nějaké rozdíly v průběhu adaptace dětí mladších 3 let mezi dívkami a chlapci?

- ANO, chlapci se hůře adaptují než dívky z důvodu
- ANO, dívky se hůře adaptují než chlapci z důvodu
- NE

6. Domníváte se, že průběh adaptace může ovlivnit typ rodinné výchovy, tj. jakým způsobem je dítě vychováváno v rodině?

- ANO jak
- NE

7. Považujete věk dítěte, respektive věkové zvláštnosti daného vývojového období (2-3 roky), za faktor ovlivňující průběh adaptace?

- ANO zdůvodnění

.....

- NE zdůvodnění

.....

Názory, připomínky a vyjádření k tématu

.....
.....
.....
.....

Příloha č. 3

PŘÍPADOVÁ STUDIE Č.

Jméno:

Datum narození:

Věk:

Datum diagnostiky:

OBSAH:

A. Kazuistika

- **Základní údaje**
- **Anamnéza (rodinná anamnéza, osobní anamnéza)**
- **Současný stav dítěte**
- **Pozorování v prostředí mateřské školy (průběh adaptace, vstupní diagnostika, uspokojení potřeb)**
- **Problémy dítěte**
- **Analýza případu**
- **Návrh intervence**

B. Průběh adaptace (1. týden, 1. měsíc, 2. měsíc) oblasti

C. Záznamový arch – vstupní diagnostika

D. Záznamový arch – fyziologické a psychické potřeby

B. Průběh adaptace (1. týden, konec 1. měsíce, konec 2. měsíce)

1. Příchod do MŠ
2. Předávání učitelce, vstup do třídy
3. Chování po odchodu matky ze třídy
4. Volná hra
5. Řízené činnosti
6. Pobyt venku
7. Oběd
8. Ložnice-spánek
9. Odpolední činnosti
10. Odchod domů

C. ZÁZNAMOVÝ ARCH (VSTUPNÍ DIAGNOSTIKA)

Jméno:

Datum narození:

Věk:

Datum diagnostiky:

GRAFOMOTORIKA

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Kreslení ukazovákem		
2.	Manipulace s tužkou Bezobsažná čáranice		
3.	Lineární čáranice		
4.	Kultivovanější vedení čar		
5.	Ovládání směru		
6.	Kruhová čáranka - klubka		
7.	Krátké údery, body		
8.	Obsažná čáranice - dítě vkládá do čar obsah		
9.	Pokrytí celé plochy papíru		
10.	Účelné držení tužky		
11.	Spojí dva body čárou		
12.	Spojování oválů		
13.	Doplňování oválů svislými a vodorovnými čarami		
14.	Přechod ke znakové kresbě		
15.	Tvoření znaků pro určitý předmět		
16.	Záměrné vytváření znaků		
17.	Hlavonožec		
18.	Napodobí křížek		
19.	Znaková kresba		
20.	Správný - špetkový úchop pastelky, tužky		

Body:

JEMNÁ MOTORIKA

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Spojí a rozpojí patentové kostky (Duplo)		
2.	Předmět uchopí ohnutým palcem a ukazováčkem (pinzetový úchop)		
3.	Obrací leporela		
4.	Navlékne velké korálky na dřevěný trn		
5.	Zmáčkne kliku, otočí knoflíkem u skříně		
6.	Ukazováčkem se dotkne předmětu		
7.	Začíná kroužit zápěstím (kolíčky do dírkované desky)		
8.	Spojuje pohyby do logické řady (zasouvání do sebe, na sebe)		
9.	Vhazuje kuličky do lahve		
10.	Odšroubuje víko krabičky od krému		
11.	Postaví věž ze 3 a více kostek		
12.	Rozbalí zabalenou sladkost		
13.	V knížce obrací stránky		
14.	Přestřihne nůžkami proužek papíru		
15.	Navlékne velké korálky na tkaničku, plyšový drátek		
16.	Staví z lega, zapojuje obě horní končetiny, pohyb koordinuje		
17.	Přeloží list papíru		
18.	Vytvaruje váleček z modelovací hmoty		
19.	Dělá koule z plastelíny		
20.	Mačká do kuličky měkký papír		

Body:

HRUBÁ MOTORIKA

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Pohybuje se samostatně po rovném terénu		
2.	Vyleze na židli		
3.	Chůze po schodech s oporou, střídá nohy		
4.	Udělá dřep a chvíli v něm vydrží		
5.	Slabě kopne do míče		
6.	Hodí míčem		
7.	Skáče snožmo		
8.	Dobře běhá		
9.	Chůze po nerovném terénu		
10.	Jezdí na dětském odrážedle		
11.	Stojí krátce na jedné noze		
12.	Seskočí z posledního schodu		
13.	Přednostně užívá jednu ruku		
14.	Chůze ze schodů bez opory, střídá nohy		
15.	Nakročí na chodník		
16.	Vyleze na průlezku		
17.	Jízda na tříkolce		
18.	Zlepšování koordinace pohybů		
19.	Chytí míč (i nekoordinovaně)		
20.	S pomocí udělá kotoul vpřed		

Body:

POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Přiřadí k sobě stejné předměty		
2.	Zasadí správný tvar do tříprvkové tabulky		
3.	Projevuje náznak vlastnického myšlení (můj, moje)		
4.	Složí půlené obrázky		
5.	Jde samo do skříňky vyndat hračku, kterou potřebuje		
6.	Na vyzvání ukazuje části panenky (části těla, obuv)		
7.	Nalezne 2 schované věci		
8.	Chápe význam číslice jeden (dej mi jeden)		
9.	Přiřadí navzájem tři dvojice obrázků		
10.	Na vyzvání ukáže co je malé, co je velké		
11.	Roztřídí kostky podle dvou barev		
12.	Zná užitkovou hodnotu některých předmětů - co se jí, co se obléká		
13.	Pozná některá domácí zvířata – ví, jaké zvuky dělají a napodobí je		
14.	Napodobuje jednoduché manipulační činnosti - kostky do řady		
15.	Přiřadí geometrický tvar ke stejnému obrázku		
16.	Ukáže červenou, modrou, žlutou barvu		
17.	Zná funkci 3 zobraz. předmětů (hrnek, lžice, hřeben)		
18.	Pojmenuje činnost znázorněnou na obrázku		
19.	Chápe předložky „do“, „na“, „pod“ a umístí tak věc		
20.	Dokáže na prstech ukázat svůj věk Zná své celé jméno		

Body:

ŘEČ

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Aktivní slovní zásoba 50-200 slov		
2.	Tvoří dvouslovné věty		
3.	Rozlišuje a používá „já“, „ty“		
4.	Řekne své jméno		
5.	Reaguje na otázku: „Co je to?“		
6.	Tvoří věty ze slov a gest k vyjádření přání		
7.	Pojmenovává členy rodiny, oblíbené hračky		
8.	Pojmenovává zvířata a jejich zvuky		
9.	Reaguje na otázky jednoslovnou odpovědí ANO-NE		
10.	Kombinuje podst. jméno se slovesem, spojuje slova do slovních řetězců		
11.	Dokáže správně vyjádřit zápor, použít „To není“		
12.	Reaguje na otázku: „Kde?“		
13.	Začíná se orientovat v množství, užívá jednotné a množné číslo		
14.	Používá otázku: „Co je to?“		
15.	Používá ukazovací zájmena (ten, ta...) a přivlastňovací (moje, tvoje)		
16.	Reaguje na otázku: „Kdo to je?“ „Kdo to dělá?“		
17.	Používá správné slovesné tvary (skloňuje podstatná jména)		
18.	Používá ve větě „je“		
19.	Zná několik rýmů dětských říkanek		
20.	Vypráví podle obrázku s návodnými otázkami		

Body:

STRAVOVÁNÍ

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Při jídle sedí u stolu, neodbíhá		
2.	Nepotřebuje bryndák		
3.	Dokáže oběma rukama držet hrnek a pít z něho		
4.	Samo užívá k jídlu lžici – může bryndat či drobit, musí být dokrmeno		
5.	Jí bez pomoci lžící celé jídlo, i když nečistě		
6.	Umí pít z hrnku, který drží jen jednou rukou		
7.	Učí se používat vidličku		
8.	Saje z plastické slámky		
9.	Umí ukusovat chleba, sušenky		
10.	Umí cucat tvrdé bonbóny		
11.	Jí vidličkou bez pomoci, ale ještě přitom znečistí okolí		
12.	Kontroluje salivaci		
13.	Dává do úst pouze věci určené k jídlu		
14.	Umí odsunout židličku od stolu		
15.	Umí přisunout židličku ke stolu		
16.	Umí se odsunout na židličce od stolu		
17.	Umí oddělovat potravu vidličkou a dávat si ji do úst		
18.	Dokáže prostřít s pomocí dospělého		
19.	Umí se přisunout na židličce ke stolu		
20.	Utře políty stůl (utěrku však neždímá a nemáchá, musí být vedeno)		

Body:

HYGIENA

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Ví kam jít, když se chce mýt		
2.	Neprojevuje odpor při umývání		
3.	Když je mu puštěna voda, umyje si ruce		
4.	Za dohledu dospělého se samo namydlí a snaží se samo umýt		
5.	Dokáže si pustit vodu za dohledu dospělého		
6.	Vezme si podaný ročník, utře si ruce i tvář		
7.	Je-li požádáno, snaží se vysmrkat – nutná pomoc		
8.	Pozná a vybere si vlastní kartáček		
9.	Je-li mu vložen do pusy kartáček s pastou, pokouší se vyčistit si zuby		
10.	Bez pomoci si utře ruce a tvář – na pokyn		
11.	Umí si samo umýt mýdlem a vodou ruce		
12.	Umí si samo umýt vodou obličej		
13.	Dokáže si dobře osušit ruce bez upozornění		
14.	Dokáže si otřít tvář bez upozornění		
15.	Při vyplachování úst správně vyplivne vodu		
16.	Používá hřeben, snaží se učesat		
17.	Vysmrká se sám		
18.	Samostatně si čistí zuby		
19.	Pozná, kdy se musí umýt - má špinavé ruce		
20.	Snaží se při pohledu do zrcadla o úpravu zevnějšku		

Body:

OBLÉKÁNÍ

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Dokáže si nasadit čepici		
2.	Stáhne si svetr, pokud jej má z poloviny na hlavě		
3.	Umí protáhnout paže rukávem a nohy nohavicemi		
4.	Zuje si boty, pokud jsou povolené a rozvázané tkaničky		
5.	Nazuje si bačkorky bez zavazování		
6.	Umí si svléknout rozepnutý kabát či bundu		
7.	Svlékne si kalhoty v pase na gumu nebo rozepnuté		
8.	Rozepíná velké zdrhovadlo		
9.	Zapíná velké zdrhovadlo s pevným koncem		
10.	Umí se svléknout (rozepínání není nutné)		
11.	Pokouší si nazout boty		
12.	Pokouší si navlékat ponožky		
13.	Pokud je věšák v dosažitelné výšce, umí pověsit oblečení		
14.	Nazuje si boty		
15.	Navlékne si ponožky		
16.	Bez větších obtíží si obléká předem rozepnuté části oděvu		
17.	Rozepíná lehce chodící knoflíky - středně velké		
18.	Pozná, kde je na oblečení přední a zadní díl		
19.	Umí rozepnout jednoduché spony či uzávěry na oblečení		
20.	Umí rozvázat mašličku		

Body:

OSOBNÍ ČISTOTA

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Nepotřebuje přes den pleny		
2.	Nepotřebuje už nočník		
3.	Naznačí (např. vrtěním), že se mu chce čůrat		
4.	Umí dát najevo potřebu jít na záchod, někdy pozdě		
5.	Během dne si včas řekne, že chce jít na WC		
6.	V zásadě používá WC s děts.sedátkem, když je na něj pravidelně posazováno		
7.	Většinou se přes den nepomočí		
8.	Dokáže rozpoznat nutkání jít na stolicí, během týdne 1 incident v denní dobu		
9.	Splachuje WC - musí být instruováno		
10.	Mívá jen občas nehodu, když pravidelně chodí na WC – přes den		
11.	Dokáže si včas říct, že chce na záchod – během dne		
12.	Umí si stáhnout kalhoty, když jde na WC		
13.	Umí si stáhnout i natáhnou kalhoty, když jde na WC		
14.	Nepotřebuje plenu během spánku		
15.	Dokáže zůstat ve spánku suché		
16.	Po vykonání potřeby ví, že má spláchnout WC - samo spláchne		
17.	Nepomočí se více než 2 krát za týden při spaní		
18.	Záměrně hlásí svoji potřebu dospělému		
19.	Chlapeček močí ve stoje s dopomocí		
20.	Samostatně jde na WC, spláchne, umyje si ruce, utře se papírem		

Body:

SOCIALIZACE

Č.ú.	Vývoj	zvládá ANO-NE	POZNÁMKA
1.	Umí požádat o věc (1-2 slova)		
2.	Hraje si ve společnosti druhého dítěte, ale ne s ním (paralelní hra)		
3.	Účastní se hry s druhým dítětem (koulí míčem) 2-5 minut		
4.	Umí upustit od činnosti při slůvku „ne“		
5.	Nevadí mu, když mu jiné dítě vytrhne hračku		
6.	Prokazuje lásku členům rodiny, zvířatům, panenkám (objímá a nosí panenku, medvídku)		
7.	Aktivně objevuje okolí		
8.	Přijímá nepřítomnost rodičů a pokračuje v činnostech, může občas dělat povyk		
9.	Hraje s další osobou manipulační hry (otáčí klikou apod.)		
10.	Usmívá se na ostatní děti, občas s nimi prohodí slovo		
11.	Začíná si hrát s jinými dětmi		
12.	Hraje si a komunikuje s ostatními dětmi, přibývá dialogů		
13.	Umí se s druhým o něco rozdělit		
14.	Prosazuje si svoji vůli, ale ne za každou cenu		
15.	Umí zavolat druhou osobu, je-li k tomu vyzváno, přinést předmět z druhé místnosti		
16.	Říká „prosím“ a „děkuji“ s upozorněním		
17.	Snaží se částečně pomáhat při různých úkonech - např. podrží lopatku		
18.	Vybere si, je-li k tomu vyzváno		
19.	Chápe různé pocity - slovem vyjadřuje lásku, zlost, smutek		
20.	Stává se nezávislejším na rodičích		

Body:

D. FYZIOLOGICKÉ A PSYCHICKÉ POTŘEBY- ZÁZNAMOVÝ ARCH

Jméno:

Datum narození:

Věk:

Datum diagnostiky:

FYZIOLOGICKÉ POTŘEBY

Potřeba správné výživy

	Potřeba	Hodnocení
Nechce vůbec jíst, odmítá jídlo	Zcela neuspokojena	
Ochutná s pomocí učitelky	Částečně neuspokojena	
Ochutná sám, sní menší část	Částečně uspokojena	
Jí sám, s chutí, většinu sní	Zcela uspokojena	

Potřeba tekutin

	Potřeba	Hodnocení
Nechce vůbec pít, odmítá	Zcela neuspokojena	
S pomocí učitelky se trochu napije	Částečně neuspokojena	
Sám se trochu napije	Částečně uspokojena	
Jde se napít, když chce, s chutí pije	Zcela uspokojena	

Potřeba spánku

	Potřeba	Hodnocení
Odmítá si lehnout na lehátko, pláče, nespí	Zcela neuspokojena	
Při ukládání ke spánku pláče, hůře usíná, po probuzení pláče, je unavené	Částečně neuspokojena	
Hůře usíná, ale spí delší dobu	Částečně uspokojena	
Bez problémů usne, spí dostatečně dlouho, je odpočínuté	Zcela uspokojena	

Potřeba vyprazdňování

	Potřeba	Hodnocení
Neřekne si, prakticky každý den se stane „nehoda“	Zcela neuspokojena	
Někdy si řekne a někdy ne, chodí na WC po upozornění učitelkou	Částečně neuspokojena	
Chce jít sám nebo si řekne, někdy zapomene, s pomocí učitelky	Částečně uspokojena	
Jde sám, když má potřebu, s pomocí nebo bez pomoci učitelky	Zcela uspokojena	

Potřeba hygieny a čistoty

	Potřeba	Hodnocení
Nemyje se vůbec sám, bez pomoci učitelky se nemyje, nevadí mu špinavé ruce	Zcela neuspokojena	
Snaží se o mytí rukou jen na pokyn učitelky	Částečně neuspokojena	
Vadí mu špinavé ruce, snaží se umýt, potřebuje dopomoc učitelky	Částečně uspokojena	
Sám si jde umýt ruce když potřebuje, vadí mu neumyté ruce	Zcela uspokojena	

Potřeba pohybu a aktivity

	Potřeba	Hodnocení
Nechce nic dělat, brečí, nezapojuje se do aktivit, klade odpor	Zcela neuspokojena	
S pomocí učitelky se někdy zapojí do aktivit a někdy nechce	Částečně neuspokojena	
Sám se částečně zapojí	Částečně uspokojena	
Aktivně se zapojuje bez pomoci učitelky, činnost mu působí radost	Zcela uspokojena	

Potřeba kyslíku

	Potřeba	Hodnocení
Má plný nos, nevysmrká se, nechce nebo neumí smrkat	Zcela neuspokojena	
Na pokyn učitelky se snaží o vysmrkání, pomoc učitelky	Částečně neuspokojena	
Řekne si o vysmrkání, vysmrká se s pomocí učitelky	Částečně uspokojena	
Sám se vysmrká, když potřebuje	Zcela uspokojena	

PSYCHICKÉ POTŘEBY

Potřeba jistoty a bezpečí

	Potřeba	Hodnocení
Nechce pustit matku domů, pláče, matka nemůže odejít	Zcela neuspokojena	
Matka může odejít, ale dítě v MŠ pláče, je smutné	Částečně neuspokojena	
Dítě se jeví v MŠ jako spokojené, v krizových situacích pláče a volá matku	Částečně uspokojena	
Dítě se jeví spokojené, veselé, radostné, v krizových situacích se obrací na učitelku	Zcela uspokojena	

Potřeba lásky a sounáležitosti

	Potřeba	Hodnocení
Nenavazuje žádné vztahy ve skupině ani k učitelce	Zcela neuspokojena	
Snaží se navázat interakci s učitelkou nebo 1 dítětem	Částečně neuspokojena	
Interakce s učitelkou nebo 1 dítětem ve skupině	Částečně uspokojena	
Přijímá ostatní děti a učitelku i oni jeho, vzájemná interakce a kooperace	Zcela uspokojena	

Potřeba uznání a sebeúcty

	Potřeba	Hodnocení
Zcela závislé na učitelce, drží se v její blízkosti, vyžaduje její pozornost pouze pro sebe	Zcela neuspokojena	
Spíše se ve skupině dětí drží stranou	Částečně neuspokojena	
Občas je samostatné a chce být mezi dětmi, občas vyhledává spíše podporu učitelky	Částečně uspokojena	
Zcela samostatné, dobře se cítí mezi dětmi, je respektováno ve skupině	Zcela uspokojena	

Potřeba seberealizace

	Potřeba	Hodnocení
Vůbec si nehraje, nechce si hrát	Zcela neuspokojena	
Zapojí se do hry pouze s pomocí a vedením učitelky	Částečně neuspokojena	
Někdy se zapojí do hry a někdy si nechce hrát	Částečně uspokojena	
Radostně se zapojuje do všech her, je spokojené, vyhledává příležitost ke hře	Zcela uspokojena	

Potřeba stimulace

	Potřeba	Hodnocení
Vůbec nereaguje na jakékoliv podněty, vůbec se nezapojuje	Zcela neuspokojena	
Pasivně reaguje na podněty, pasivně se zapojuje s vedení učitelky	Částečně neuspokojena	
Aktivně reaguje na podněty, někdy pozitivně, někdy negativně	Částečně uspokojena	
Radostně reaguje na podněty, aktivně se zapojuje	Zcela uspokojena	

USPOKOJENÍ POTŘEB

POTŘEBA	Uspokoj. zcela	Uspokoj. částečně	Neuspokoj. částečně	Neuspokoj. zcela
Potřeba správné výživy				
Potřeba tekutin				
Potřeba spánku				
Potřeba vyprazdňování				
Potřeba čistoty a hygieny				
Potřeba pohybu a aktivity				
Potřeba kyslíku				
Potřeba jistoty a bezpečí				
Potřeba lásky a sounáležitosti				
Potřeba uznání a sebeúcty				
Potřeba seberealizace				
Potřeba stimulace				

Příloha č. 4

2.5.4. EMPIRICKÁ STUDIE

Úvod

Pro účely studie jsem použila 2 následující MODEL Y:

MODEL A. (2000 – 2004) – vlastní pedagogická praxe učitelky mateřské školy, mateřská škola dvoutřídní, třída malých dětí 2-3 roky, snížený počet dětí na třídu 15, věkově homogenní skupina, třída starších dětí ve věku 4-7 let, zkrácený úvazek 0.81.

MODEL B. (2004 – 2011) – vlastní pedagogická praxe učitelky mateřské školy, mateřská škola jednotřídní, věkově heterogenní skupina 2-7 let, počet dětí ve skupině 20-24, úvazek zkrácený 0.81.

SHRNUTÍ:

4 roky praxe ve třídě homogenní (2-3 roky), 15 dětí ve skupině;

7 let praxe ve třídě heterogenní (2-7 let), 20-24 dětí ve skupině.

Cílem je analyzovat a porovnat výchovné a vzdělávací působení učitelky z obou modelů edukace dětí mladších 3 let. Vymezit klady a zápory jednotlivých typů vzdělávání a navrhnout optimální způsob edukace dětí mladších 3 let.

MODEL A

1. A Organizace mateřské školy

Třídy: 1 třída malé oddělení, děti ve věku 2-3 roky, 15 dětí ve skupině,
2 třída velké oddělení, děti ve věku 4-7 let, 24 dětí ve skupině.

Pedagogičtí pracovníci: 1 třída malé oddělení – učitelka, úvazek 0.81,
2 třída velké oddělení – učitelka, úvazek 1.0,
ředitelka mateřské školy – úvazek 1.0.

Další pracovníci: školnice, úvazek 1.0,
kuchařka, úvazek 1.0.

2. A Organizace dne

6.15 – 8.00	Ranní hry, 1 pedagog, všechny děti společně, malé i velké, se schází v jedné třídě mateřské školy.
8.00 – 9.45	V 8 hodin přichází učitelka malého oddělení, rozdělení dětí do tříd, pokračování volných her, svačinka, řízené činnosti samostatně velké a malé oddělení.
9.45 – 10.00	Hygiena zvláště, nejdříve malé děti, pak velké děti ve společném sociálním zařízení, příprava na odchod venku ve společné šatně, strojení.
10.00 – 11.30	Pobyt venku, odchází samostatně malé oddělení a velké oddělení dle počasí, ročního období, většinou vycházka odděleně, pobyt na zahradě společně, malé děti odchází dříve (cca 10-15 minut) z pobytu venku.
11.30 – 12.15	Oběd společně malé i velké oddělení, malé děti přichází na oběd dříve (cca o 10-15 minut).
12.15 – 14.00	Hygiena, spánek, ve společné ložnici malé i velké oddělení, učitelka z malého oddělení odchází domů, 1 pedagog.
14.00 – 14.30	Společně odpolední svačinka, postupné vstávání dětí.
14.30 – 16.15	Odpolední hry společně v jedné třídě nebo na zahradě, 1 pedagog.

3. A Analýza organizace dne

6. 15 – 8. 00 RANNÍ HRY

Ranní hry obou tříd mateřské školy probíhaly ve společné třídě mateřské školy. S dětmi pracovala v tu dobu 1 učitelka ze staršího oddělení. V průběhu ranních her převažují neřízené činnosti, volná hra.

Malé děti (2-3 roky):

- postupná adaptace na prostředí mateřské školy;
- poznávání kamarádů ze staršího oddělení;
- možnost být se sourozencem ve skupině;
- možnost být s kamarádem, kterého zná z bydliště, ve skupině;
- učení se nápodobou od starších dětí;
- učitelka ze staršího oddělení poznává dítě, které později přejde do staršího oddělení;
- obohacování slovní zásoby od starších dětí.

Starší děti (4-7 let):

- poznávání nových kamarádů;
- učí se pomáhat menším a slabším;
- posilují si sebevědomí tím, že ukazují malým dětem, co všechno máme v mateřské škole a co už umí;
- učí se respektu a toleranci;
- tím, že malému dítěti něco vysvětlují, přirozeně si upevňují a fixují vědomosti a dovednosti.

8. 00 – 9. 45 ROZDĚLENÍ DO TŘÍD

Přichází učitelka malého oddělení a malé děti odcházejí do jiné třídy. Pokračují ve volné hře. Individuálně, zejména v adaptačním období, může jít sourozenec s malým dítětem do oddělení. Před svačinkou děti odchází společně na WC, svačinka probíhá samostatně v malém oddělení. Po svačince přichází řízené činnosti pedagogem.

Malé děti (2-3 roky):

- možnost individuální práce s dítětem v rámci volné hry;
- respektování pomalejšího tempa práce malých dětí;
- klidnější atmosféra třídy;
- při společném odchodu na WC možnost výchovného působení na všechny děti;
- při svačince respektování pomalejšího tempa při stravování;
- řízená činnost pedagogem cílená pro věkovou skupinu dětí 2-3 let;

- nepřetěžování dětí;
- vedení k samostatnosti, starší nepomáhá;
- menší kolektiv dětí – snadnější rozvoj interakce učitelka – dítě.

Velké děti (4-7 let):

- možnost pracovat vlastním tempem práce, nečeká se na malé děti;
- možnost intenzivně pracovat na těžších úkolech, projektech, které by byly pro malé dítě příliš náročné;
- malé děti nevyrušují starší děti při činnostech;
- možnost intenzivnějšího soustředění, nikdo je neruší;
- systematická cílená příprava předškoláků na vstup do základní školy.

9. 45 – 10. 00 HYGIENA, PŘÍPRAVA NA POBYT VENKU

K hygieně nejdříve odchází společně malé oddělení, později starší děti. Všechny děti se setkávají v šatně, kde se společně připravují na odchod na pobyt venku.

- učitelka ze staršího oddělení může pomoci učitelce malých dětí se strojením na pobyt venku;
- velké děti se učí pomáhat malým dětem;
- možnost pomalejšího tempa malých dětí, nikdo nespěchá, nestresuje je.

10. 00 – 11. 30 POBYT VENKU

Vycházky probíhají většinou odděleně, malé/velké oddělení, pobyt na zahradě je na společné zahradě, kde má každé oddělení svoje pískoviště. V případě akcí – např. kolojízda na zahradě nebo vycházka např. ke koním, jdou po domluvě učitelek všechny děti společně.

Malé děti (2-3 roky):

- možnost individuálního tempa chůze při vycházce, nikdo je „nehoní“;
- možnost zkrátit pobyt venku při nepříznivých podmínkách (chlad, vítr) podle potřeb malých dětí;
- menší skupina dětí je příznivější pro bezpečnost dětí;
- plánování vycházek podle potřeb malých dětí;
- nebrzdí velké děti;

- klidnější atmosféra.

Velké děti (4-7 let):

- možnost delších vycházek rychlejším tempem, malé děti je nebrzdí;
- možnost polodenních výprav do okolí a intenzivnějšího poznávání okolí;
- seznamování se sportovními aktivitami vhodnými pro starší děti;
- možnost seznamovat se se základy sportů (atletika, bruslení, plavání...);
- bezpečnost dětí.

11. 30 – 12. 15 OBĚD

Oběd probíhá společně v jídelně mateřské školy. Malé děti přicházejí na oběd dříve než děti starší (o cca 10 -15 minut).

Malé děti (2-3 roky):

- respektování pomalejšího tempa stravování;
- klidnější atmosféra;
- učitelka může poskytnout dopomoc dítěti, které to potřebuje;
- v případě únavy odchází malé dítě dříve do ložnice.

Starší děti (4-7 let):

- nemusejí čekat při stravování na malé děti;
- respektování individuálního tempa při stravování.

12. 15 – 14. 00 HYGIENA, SPÁNEK

Malé děti odcházejí k hygieně dříve než děti větší. Pomalejším tempem probíhá i příprava a oblékání do ložnice. Při spánku je přítomna 1 učitelka. Vstávání probíhá postupně, podle potřeb dětí, které si přes chodbu ve vedlejší třídě mohou potichu hrát.

Malé děti (2-3 let):

- respektování pomalejšího tempa v sebeobsluze, dítě není stresováno;
- v případě únavy možnost dřívějšího odchodu dítěte do ložnice;
- učení se nápodobou od starších dětí;
- možnost individuální práce s dítětem;
- možnost délky spánku podle potřeb malého dítěte (může déle spát).

Starší děti (4-7 let):

- respektování vlastního tempa práce, nemusí čekat na malé děti;
- učí se pomáhat malým dětem;
- přirozený vzor pro malé děti;
- učí se dodržovat stanovená pravidla, sebeovládání (musím být potichu, abych druhé nevzbudil);
- možnost individuální práce s dítětem (pracovní listy) v době, kdy ostatní odpočívají.

14. 00 – 14. 30 POSTUPNÉ VSTÁVÁNÍ, SVAČINKA

Děti vstávají postupně podle potřeb a mohou se samostatně obsloužit při svačince.

Malé děti (2-3 let):

- možnost spánku podle potřeby dítěte;
- klidnější probuzení;
- vedení k samostatnosti.

Starší děti (4-7 let):

- respektování individuální potřeby spánku – nemusí ležet, když už nemá potřebu spát;
- pomoc mladšímu dítěti při oblékání, při svačince;
- nácvik sebeovládání – nesmím rušit malé děti při spánku, učím se počkat.

14. 30 – 16. 15 ODPOLEDNÍ HRY

Odpolední činnosti probíhají společně v jedné třídě mateřské školy nebo na zahradě pod dohledem 1 pedagoga.

Malé děti (2-3 let):

- socializace v přirozeném prostředí mateřské školy (heterogenní skupina);
- možnost poznávat učitelku staršího oddělení;
- přirozené sociální učení;
- učení nápodobou;
- možnost dalších prožitků s většími dětmi;
- obohacování slovní zásoby.

Starší děti (4-7 let):

- učení se toleranci, pomoci menšímu, slabšímu;
- respektování potřeb malých dětí;
- cítí se důležití, posilují si sebevědomí.

VÝLETY, DIVADLA, TĚLOCVIČNA

Do tělocvičny v obci dochází paní učitelka ze staršího oddělení pouze s většími dětmi. Ty mají možnost plného vyžití v činnostech, které by byly pro malé děti příliš náročné, hlučné a stresující. Na výlety a do divadla jezdí obě oddělení mateřské školy společně, je zajištěn doprovod dalších dospělých osob - školnice, kuchařka. Vždy je brán ohled více na malé děti a jejich pomalejší tempo.

4. A Analýza pedagogického působení učitelky

Model A umožňuje učitelce adekvátně reagovat na individuální potřeby malých dětí (2-3 let).

Model je náročný zejména na vzájemnou domluvu a komunikaci všech učitelek mateřské školy a operativní reagování na vzniklé situace. Model je flexibilní a snadno použitelný v mateřské škole s více třídami. Umožňuje učitelce individuální práci s malým dítětem, snadné navázání interakce učitelka – dítě, vzájemné poznávání všech dětí mateřské školy a spolupráci mezi všemi pedagogy mateřské školy.

Hlavní zjištění:

Edukace dětí do 3 let v MODELU A se jeví jako ideální.

Malé děti si od počátku zvykají na činnosti jak v heterogenní skupině – při volných hrách, při odpoledních činnostech, tak na činnosti v homogenní skupině – řízené činnosti, vycházky. Tento model jim navíc poskytuje dostatečný klid pro specifickou přípravu malých dětí a neseparuje je ani zcela od ostatních dětí. Malé děti tak mohou při řízených činnostech pracovat vlastním tempem, nikdo je nestresuje a nepřetěžuje aktivitami vhodnými pro starší děti.

Mohou být rozvíjeny specifické kompetence jak u malých dětí, tak specifické kompetence u starších dětí.

Starší děti se mohou při oddělených řízených činnostech intenzivně věnovat náročnějším úkolům, projektům, nejsou vyrušovány malými dětmi. Odpadá zde také nutnost další adaptace při přestupu do „vyššího oddělení“ mateřské školy s homogenní skupinou, protože dítě má možnost poznávat při ranních i odpoledních hrách jak děti z této skupiny, tak paní učitelku. Paní učitelka ze staršího oddělení také přirozeně poznává dítě, které ve věku 4 let „doroste“ do staršího oddělení.

Předškolním dětem, které budou nastupovat do základní školy, se učitelka může intenzivně věnovat a rozvíjet kompetence potřebné pro vstup do základní školy. Její pedagogické působení není narušováno individuální péčí o malé dítě, neustálým odbíháním na WC apod.

Pozitivním faktorem je také menší počet dětí ve skupině nejmenších dětí – 15. Jediným negativním faktorem je zkrácený úvazek učitelky z malého oddělení (0.81).

MODEL B

1. B Organizace mateřské školy

Třídy: 1 třída věkově heterogenní, skupina 2-7 let, 20-24 dětí.

Pedagogičtí pracovníci: ředitelka mateřské školy, úvazek 1.0, vycházky s dětmi 2 krát týdně, učitelka mateřské školy, úvazek 0.81.

Další pracovníci: kuchařka, úvazek 0.9,
školnice, úvazek 0.5.

2. B Organizace dne

6.30 – 8.30	Ranní hry společně všechny děti.
8.30 – 8.45	Ranní cvičení společně pro všechny děti.
8.45 – 9.00	Hygiena, svačinka.
9.00 – 9.45	Řízené činnosti pedagogem pro všechny děti.
9.45 – 10.00	Hygiena, příprava na pobyt venku.
10.00 – 11.30	Pobyt venku, 2 krát týdně 2 pedagogické pracovnice, 3 krát týdně 1 pedagogická pracovnice, všechny děti společně.

11.30 – 12.15	Oběd.
12.15 – 14.00	Hygiena, spánek.
14.00 – 14.15	Svačinka.
14.15 – 15.45	Odpolední činnosti, hry dětí ve třídě nebo na zahradě.

3. B Analýza organizace dne

6. 30 – 8. 30 RANNÍ HRY

Ranní hry probíhají společně ve třídě mateřské školy.

Malé děti (2-3 let):

- přítomnost sourozence nebo známého dítěte ve skupině;
- přirozené sociální prostředí;
- učí se nápodobou od velkých dětí;
- přirozená motivace;
- rozvoj slovní zásoby, obohacování o nová slova;
- malé dítě se cítí ztracené ve velké skupině dětí;
- malé dítě těžko navazuje interakci učitelka – dítě;
- hluk ve skupině, dítě se bojí;
- může mít respekt z velkých dětí;
- nechápe ještě některé věci, může velkým dětem ničit stavby, výtvary;
- některé hračky jsou pro malé děti nevhodné, možnost vdechnutí, strčení do nosu (malé kuličky, malé dílky stavebnice).

Velké děti (4-7 let):

- učí se pomáhat malým a slabším;
- posilování sebevědomí;
- rozvoj sociálních kompetencí;
- pomoc malým dětem na úkor své vlastní hry;
- někdy posilování negativních projevů chování – vytahování, vychloubání, nadřazování se malým dětem;

- někdy nepříliš pochopení pro malé dítě (zbořil mi stavbu), afektivní reakce, učitelka nemůže malé dítě adekvátně potrestat, protože to nechápe;
- nemožnost intenzivnější individuální práce s předškolním dítětem, je nutné se ve zvýšené míře věnovat malému dítěti.

8. 30 – 8. 45 RANNÍ CVIČENÍ

Je nutné pečlivě zvažovat obsah cvičení s ohledem na malé děti. Malé děti mohou být přetěžovány a starší děti nedostatečně stimulovány. Problematickou může být bezpečnost dětí při cvičení.

Malé děti (2-3 let):

- osvojení nápodobou od starších dětí;
- přirozené začleňování do sociální skupiny;
- je nutné pečlivě zvažovat činnosti, aby nebyly příliš hlučné a pro malé děti stresující;
- všechny aktivity nejsou vhodné pro malé děti;
- malé děti jsou méně obratné, horší koordinace pohybů, riziko úrazu při těžších činnostech vhodných pro starší děti;
- přetěžování malých dětí, stres, chce to zvládnout také, ale nejde to.

Velké děti (4-7 let):

- učí se sebeovládání, dávat pozor na malého kamaráda;
- tím, že ukazuje malým dětem, co už umí, si posiluje a upevňuje schopnosti a dovednosti;
- nebezpečí úrazu – velké dítě při živějších činnostech nechtěně strčí do malého dítěte;
- činnosti vhodné pro malé děti už starší nebaví, ztrácí motivaci.

8. 45 – 9. 00 HYGIENA, SVAČINKA

Všechny děti společně absolvují hygienu a svačinu.

Malé děti (2-3 let):

- učí se nápodobou od starších;
- starší děti je přirozeně motivují;

- malé dítě potřebuje pomalejší tempo, je to pro něj stresující.

Starší děti (4-7 let):

- poskytují přirozený vzor malým dětem;
- učí se trpělivosti, sebeovládání, umět počkat na pomalejšího kamaráda;
- ztrácí motivaci, když jsou stále brzděné malými dětmi.

9. 00 – 9. 45 ŘÍZENÉ ČINNOSTI PEDAGOGEM

Všechny děti společně plní úkoly.

Malé děti (2-3 let):

- snaží se dotáhnout na starší dítě, umět to, co ten starší, přirozená motivace;
- učení se nápodobou;
- přirozený rozvoj slovní zásoby, obohacování slovníku od starších dětí;
- ničí výtvary a práce starších dětí;
- vyrušují při činnostech starších dětí, nejsou schopné samostatně pracovat;
- krátká doba soustředění, přebíhání od jedné činnosti ke druhé;
- některé činnosti vhodné pro starší děti nejsou pro malé děti vhodné;
- vadí jim rušnější činnosti;
- dochází k přetěžování, stresu;
- nerespektování individuálního tempa aktivity a odpočinku u malých dětí;
- narušování činnosti starších dětí – potřebuje na WC;
- nezvládají tempo práce starších dětí, je to pro ně stresující.

Starší děti (4-7 let):

- posilování a fixace dovedností tím, že je učí malé dítě;
- posilování sebevědomí, cítí se důležité;
- hůře se soustředí, když malé děti narušují činnost;
- ztrácí motivaci k činnostem, když učitelka neustále řeší malé dítě (WC);
- nelze intenzivně pracovat s předškoláky a nechat malé dítě napospas;
- porovnává se s malým dítětem.

9. 45 – 10. 00 HYGIENA, PŘÍPRAVA NA POBYT VENKU

- malé dítě se učí nápodobou od starších;

- starší děti si rozvíjí sociální kompetence, pomoc druhému;
- starší dítě se učí se sebeovládání.

10. 00 – 11. 30 POBYT VENKU

Na společné vycházky chodí učitelka sama 3 krát týdně a 2 krát týdně s ředitelkou školy.

- starší dítě se učí postarat o malé dítě, vést ho za ruku, brát na něho ohled;
- problematická je bezpečnost dětí;
- malé děti brzdí starší děti, jsou pomalejší, nezvládají tempo velkých dětí;
- nelze brát zřetel na individualitu dítěte;
- starší děti to nebaví, ztrácí motivaci;
- učitelka nemůže jít se staršími dětmi na dlouhou vycházku, malé děti to těžko zvládají, pláčou, jsou stresované, přetěžované;
- v případě nepříznivého počasí nelze zkrátit pobyt venku podle potřeb malých dětí.

11. 30 – 12. 15 OBĚD

Oběd probíhá v jídelně mateřské školy.

- malé děti jsou motivované staršími dětmi;
- starší děti musí čekat na malé;
- malé děti jsou stresované, nelze volit tempo podle malých dětí.

12. 15 – 14. 00 HYGIENA, SPÁNEK

- malé dítě si osvojuje dovednosti nápodobou;
- starší dítě se učí pomáhat malým dětem – oblékání;
- nemožnost individuálního odchodu dítěte na lůžko, pokud je unavené;
- starší děti ruší malé při spánku;
- nemožnost prodloužení délky spánku podle individuálních potřeb dítěte.

14. 00 – 14.15 SVAČINKA

Společná svačinka všech dětí.

- pomoc starších dětí;

- přirozená motivace.

14. 15 – 15. 45 ODPOLEDNÍ ČINNOSTI

Volná hra nebo částečně řízené činnosti ve třídě mateřské školy nebo na zahradě.

- přirozené sociální prostředí;
- blízkost sourozence, kamaráda ve skupině;
- přirozená motivace – chci být jako ten starší;
- obohacování o nové prvky hry – malé děti okoukají od starších;
- obohacování slovní zásoby;
- malé dítě se může cítit ztracené ve velké skupině dětí;
- malé dítě může mít respekt z velkých dětí, bojí se;
- malé dítě ničí, boří stavby starším dětem, těžko to chápe;
- malé dítě není vyhledávaným partnerem pro hru starších dětí;
- starší dítě malému dítěti příliš nerozumí;
- každá věková skupina má jiné potřeby.

4. B Analýza pedagogického působení učitelky

Působení učitelky v modelu B je velice náročné na organizaci a přípravu, ale také na hledisko bezpečnosti dětí. Nedořešenou otázkou zůstávají vycházky, kdy učitelce pomáhají s vedením malých dětí starší děti, ale toto není možné brát jako standard péče o předškolní děti. Vzhledem k tomu, že zajištění bezpečnosti považují za zásadní a prvořadou, je pro mě uvedená skutečnost nepřijatelná. Dalším problémem jsou společné tělovýchovné aktivity, kdy malé dítě chce zvládnout to, co vidí u starších dětí, ale není na to ještě dostatečně zralé, má horší koordinaci pohybů a vyskytují se zde častější úrazy malých dětí.

Dalším problémem je rozdílné tempo práce malých a velkých dětí, které se většinou řeší tak, že se bere více ohled na malé děti a velké děti jsou tím brzděny a ztrácí motivaci. Dále je problematická intenzivní příprava předškolních dětí na vstup do základní školy, protože malé děti nevydrží pracovat samostatně, činnosti narušují, starší děti se pak těžko soustředí. Při náročnějších činnostech malé dítě dlouho nevydrží,

odbíhá od jedné činnosti ke druhé a ruší tím práci dětí starších. Malé děti jsou při náročnějších činnostech stresované, přetěžované, těžko snáší hluk.

Při počtu dětí ve třídě 20-24 není možné v plné míře zajistit bezpečnost dětí mladších 3 let.

Hlavní zjištění:

Model B se při počtu dětí na třídu mateřské školy (20 a více), který je v současné době běžným standardem, jeví jako nepřijatelný. Důvodem je zejména nemožnost dostatečně zajistit bezpečnost dětí při uvedeném typu edukace. Není možné suplovat chybějící pedagogickou pracovníci dítětem předškolního věku. Velice problematickými se jeví vycházky a zajištění bezpečnosti dětí při pobytu venku.

Model B je stresujícím nejen pro malé dítě, ale i pro učitelku. Velký kolektiv dětí neumožňuje vytvoření optimální interakce učitelka – dítě, je omezena možnost individuální práce s dítětem. Malé děti nejsou schopné samostatně delší dobu pracovat a rozdělení činností podle věku dětí je velmi problematické. Malé dítě je přetěžováno, stresováno a naopak starší děti nejsou dostatečně stimulovány a ztrácejí motivaci.

Intenzivní rozvoj kompetencí dětí předškolního věku (které nastupují v následujícím školním roce do základní školy) je narušován specifickými potřebami malých dětí ve věku mladším 3 let. Učitelka se nemůže intenzivně věnovat oběma skupinám dětí. Edukace starších dětí je na úkor péče o děti do 3 let a naopak, péče o dítě do 3 let neumožňuje učitelce intenzivní rozvoj kompetencí u dětí předškolního věku, které se připravují na vstup do základní školy.

Závěr

Empirická studie analyzovala 2 typy modelů edukace dětí mladších 3 let. Oba modely jsou skutečnými existujícími modely, jakými probíhá edukace dětí v současné mateřské škole (okres Ústí nad Orlicí).

Během vlastní praxe učitelky mateřské školy jsem se snažila nejen o evaluaci viditelných výsledků pedagogického působení - tj. co se děti naučily, kam se posunuly a čím jsem je obohatila. Důležitým momentem pro mne byla také „atmosféra třídy“, vnitřní spokojenost moje i dětí a jakési vnitřní naplnění ve smyslu, zda tento typ edukace je správný a „pocitivý“ vůči všem dětem.

S ohledem na všechny uvedené skutečnosti se mi jeví MODEL A jako ideální pro edukaci dětí mladších 3 let. Hlavní klady modelu:

- **menší počet dětí ve třídě (do 15);**
- **propojení přirozeného heterogenního prostředí s prvky specifické přípravy jednotlivých věkových kategorií;**
- **respektování individuálního tempa práce;**
- **respektování věkových zvláštností dětí do 3 let;**
- **možnost individuální práce s dítětem;**
- **nepřetěžování dětí mladších 3 let;**
- **klidnější atmosféra třídy;**
- **edukace s ohledem na specifika dětí mladších 3 let;**
- **odpadá velká finanční náročnost budování nových zařízení, nutné pouze rozšíření stávajících mateřských škol;**
- **využití dlouholetých pedagogických zkušeností učitelek mateřských škol;**
- **odpadá nutnost opakované adaptace dítěte při přechodu z jednoho zařízení do druhého nebo z jedné třídy do druhé;**
- **zajištění bezpečnosti dětí.**

Model B považuji za vhodný pouze v případě výrazného snížení počtu dětí na třídu mateřské školy (do 15) a při přítomnosti 2 pedagogů na třídu mateřské školy tak, aby bylo možné naplňovat individuální potřeby jak 2letých dětí, tak dětí 6-7letých.